

KURUMSAL YÖNETİM, BANKAYA ÖZGÜ VE MAKRO DEĞİŞKENLERİN KARLILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİST'TE İŞLEM GÖREN BANKALAR ÜZERİNE BİR UYGULAMA

CORPORATE GOVERNANCE, BANK-SPECIFIC, AND MACRO VARIABLES' EFFECT ON PROFITABILITY: AN APPLICATION ON BANKS TRADED IN BIST

Fatih Akbaş¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, İkizce Meslek Yüksekokulu, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, fatihakbas@odu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2474-8913

MAKALE BİLGİSİ

Anahtar Kelimeler

Kurumsal Yönetim, Finansal Performans, Panel Veri

Jel Kodları:

G34, D53, C23

Makale Geçmişi:

Geliş Tarihi: 19 Mayıs 2023

Kabul Tarihi: 30 Mayıs 2023

ÖZET

Kurumsal yönetim uygulamaları ilk çıktığı dönemlerde gönüllülük esasına göre düzenlemeler içermekteydi. Günümüzde bu uygulamalar yasal düzenlemelerle birçok ülkede zorunlu hale getirilmiştir. OECD tarafından başlatılan kurumsal yönetim ilkeleri, Türkiye'de SPK ve BDDK düzenlemeleri, Türk Ticaret Kanunu, Bankacılık Kanunu, gibi düzenleyici kurum ve kanunlar ile belirlenmiştir.

Çalışmada, 2018-2022 yıllarında BİST'te işlem gören bankalara ait veriler kullanılmıştır. Analizde dengeli panel yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın amacı bankaların finansal performansları üzerinde, kurumsal yönetim yapıları ve seçilen firma içi ve makro değişkenlerin etkisinin incelenmesidir. Finansal performans göstergeleri olarak aktif karlılık ve özkaynak karlılık oranları kullanılmıştır. Çalışma sonucunda aktif karlılık oranı ile yönetim kurulunda yer alan kadın üye oranı ve kaldıraç oranı arasında anlamlı ve pozitif, halka açıklık oranı, büyüklük, enflasyon oranı arasında anlamlı ve negatif bir ilişki saptamıştır. Diğer bağımlı değişken ROE değişkeni ile halka açıklık oranı arasında anlamlı ve negatif, enflasyon, yönetim kurulundaki kadın üye oranı ve büyüklük oranı arasında anlamlı ve pozitif ilişkiler tespit edilmiştir.

ARTICLE INFO

Keywords

Corporate Governance, Financial Performance, Panel Data

Jel Codes:

G34, D53, C23

Article History:

Received: 19 May 2023

Accepted: 30 May 2023

ABSTRACT

Corporate governance practices included regulations voluntarily when they were first introduced. Today, these practices have been made compulsory in many countries by legal regulations. The corporate governance principles initiated by the OECD have been determined by the CMB and BRSA regulations in Turkey, regulatory institutions, and laws such as the Turkish Commercial Code and Banking Law.

In the study, the data of the banks traded in the BIST in the years 2018-2022 were used. A balanced panel method was used in the analysis. The study aims to examine the effects of corporate governance structures and selected internal company and macroeconomic variables on the financial performance of banks. Return on assets and equity were used as financial performance indicators. As a result of the study, a significant and positive relationship was found between return on assets and the proportion of female board members and leverage ratio, and a significant and negative relationship was found between free float ratio, size, and inflation rate. Significant and negative associations were found between the other dependent variable, ROE, and free float ratio. In contrast, significant and positive relationships were found between the inflation rate, the proportion of female board members, and the size ratio.

Atf vermek için / To cite: Akbaş, F. (2023). Kurumsal yönetim, bankaya özgü ve makro değişkenlerin karlılık üzerindeki etkisi: BİST’te işlem gören bankalar üzerine bir uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11, 63-74. DOI: 10.58627/dpuibf.1299474

Bankalar finans sektörünün kalbinde yer alan, ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulan bir aktördür. Bireyden devlete kadar uzanan birçok paydaşa sahiptir. Finansal sistemin merkezinde oldukları için finansal istikrar ve ekonomik büyümede önemli bir role sahiptir. Bu rolün gerçekleştirilebilmesi için bankaların güçlü bir yapıya sahip olmaları gerekir (Kartal, 2018: 6–7). 1990’ların başlarında, ortaya çıkan şirket iflasları ve finansal krizlerin ardında yatan sebeplerden birisi de işletmelerin başarısız yönetim politikalarıdır. Ortaklık şeklinde kurulan işletmelerin sahiplik ve yönetiminin ayrılmaması dolayısıyla ortaya çıkan, çıkar çatışmaları, farklı bilgi düzeyleri dolayısıyla ortak hareket edememe ve ortaya çıkan diğer problemler ve maliyet artışlarının azaltılmasında kurumsal yönetim ilkeleri kavramı önem kazanmaya başlamıştır. Bu ilkeler sosyal sorumluluk ve etik değerlere bağlı kalınarak tüm çıkar gruplarının menfaatlerinin korunmasına katkı sağlamaktadır (Doğan, 2018: 85). Kurumsal yönetimde meydana gelecek aksaklıklar, sadece şirket sahiplerini değil tüm paydaşları etkileyeceğinden hareketle, içinde bulunulan sektör ve toplumu da etkileyecektir. Kurumsal yönetim anlayışı, çıkar gruplarıyla uzlaşma içinde çözümler arayan, şirketin verimliliği ve sürekliliğini etkilemeyecek hedefler belirleyen ve operasyonel risklerin en alt düzeye indirilmesi çabalarını içerir (Cengiz, 2013: 404). 1992 yılında Cadbury raporuyla başlayan yönetim kurullarındaki yapısal değişiklikler, bugün kurumsal yönetim ilkeleri adıyla modern işletmeler tarafından gönüllü ve zorunlu uygulamaları içeren bir yapıya kavuşmuştur.

Firmaların sürdürülebilir olma göstergesi olabilecek kurumsal yönetim, firmaların sürekliliği yanında firma performansı ve değeri üzerinde de pozitif bir etkiye sahip olabilir. Yönetim uygulamalarındaki kalite arttıkça firma performansını da artacağı beklenmektedir (Cengiz ve Karabayır, 2022: 327). Bu bağlamda çalışmanın amacı, bankaların finansal performansları üzerinde, kurumsal yönetim yapılarının ve bankaya özgü değişkenler ile makroekonomik değişkenlerin etkisini incelemektir. Çünkü bankaların karlıları üzerinde, kurumsal yapılarının yanında mali yapıları ve faaliyette buldukları ekonomik yapının etkisi oldukça yüksek olduğu düşünülmektedir. Çalışmada finansal performans üzerinde etkili olabilecek kurumsal yönetim göstergeleri, yönetim kurulunda yer alan kadın üye oranı, icracı olmayan üye oranı ve bağımsız üye oranı olarak belirlenmiştir. Yapılan analizde bankaya özgü değişkenler olarak özsermayenin varlıklara oranı, kaldıraç oranı ve halka açıklık oranı belirlenmiştir. Makro değişkenler için büyüme oranı, enflasyon ve işsizlik, kontrol değişkeni olarak da toplam varlıkların doğal logaritması kullanılmıştır. Finansal performans ve kurumsal yönetim arasındaki ilişkinin analizinde dengeli panel veri analiz tekniği kullanılmıştır.

1.BANKALARDA KURUMSAL YÖNETİMİN GELİŞİMİ

Kurumsal yönetim kavramı ilk olarak borsada işlem gören firmalar için araştırılan ve kavramsal olarak geliştirilen bir alan olarak ortaya çıkmıştır. Firmaların borsalarda işlem yapabilmesi için belirli yükümlülükleri yerine getirme zorunluluklarının yanında yasal ve iç denetim uygulamalarının getirdiği uyum ve açıklama ilkelerinin kurumsal yönetim konusundaki önerileri içeriyor olması bu kavramın borsalarda geliştirilmesinin altında yatan sebeptir. Kavram daha sonraları diğer kurum ve kuruluşların yanında finansal kuruluşlara kadar genişletilmiştir (Hopt, 2021: 14–15). Kurumsal yönetim İngilizce “corporate governance” kelimesinden Türkçeye çevrilmiştir. Çeviri, literatürde bazı yazarlar tarafından “Kurumsal Yönetişim” olarak

kullanılsa da düzenleyici ve denetleyici kurumlar ve birçok yazar tarafından “Kurumsal Yönetim” olarak çevrilerek kullanılmaktadır (Dinç ve Abdioğlu, 2009: 159). 2004 yılında kurumsal yönetim ilkelerini yayımlayan OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development -Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü), kurumsal yönetimi, “*bir şirketin yönetimi, yönetim kurulu, hissedarları ve diğer paydaşları arasındaki bir dizi ilişkiyi içerir. Kurumsal yönetim ayrıca şirketin hedeflerinin belirlenmesi ve hedeflere ulaşmada izlenecek yolu ve performansını inceler*” şeklinde uluslararası bir bakış açısıyla tanımlamıştır (Gup, 2007: 19). Bankalar kurumsal yönetim ile ilgili kural ve ilkeleri belirlerken Basel Bankacılık Komitesini dikkate almaktadır (Tuna, 2007: 214).

Türkiye’de TÜSİAD’ın girişimleriyle başlatılan kurumsal yönetim çalışmaları 2003 yılında SPK’nın halka açık şirketlere tavsiye niteliğinde kurumsal yönetim ilkelerinin açıklanmasıyla devam etmiştir. Aynı yıl SPK tarafından derecelendirme faaliyetlerine ilişkin tebliğ yayınlanmıştır. Kurumsal yönetim ilkelerine uyum bu tebliğ içinde yer almıştır. 2004 yılında, faaliyet raporları içinde ve internet sitelerinde kurumsal yönetim uyum raporları, SPK tarafından İMKB de işlem gören firmalar için zorunlu hale getirilmiştir. 2005 yılında yürürlüğe giren Bankacılık Kanunu kurumsal yönetim ilkelerini içermektedir. 2012 yılında yeni Türk Ticaret Kanunu’nda yer alan kurumsal yönetim ilkeleri yürürlüğe girmiştir (Yenice ve Dölen, 2013: 202). Kurumsal yönetim, adillik ve eşitlik, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve sorumluluk olarak sayılan dört temel ilke üzerine inşa edilmiştir (Abdioğlu, 2007: 20). Kurumsal yönetim kültürünün kapsayıcılığının artırılmasında düzenleyici kuruluşların (SPK ve BDDK vb.) yaptıkları ikincil düzenlemeler önem arz etmektedir. BDDK yalnızca bankaları kapsayan alt düzenlemeler yaparken SPK halka açık tüm şirketleri kapsayan bir düzenleme alanına sahiptir. 2014 yılında SPK tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği, düzenleme kapsamında olan firmaları dört grupta sınıflandıran (pay sahipleri, kamuyu aydınlatma, menfaat sahipleri ve yönetim kurulu) kurumsal yönetim ilkelerine uyum raporlarını kamuya paylaşmaları zorunluluğunu getirmiştir. İlgili tebliğ ile halka açık şirketlerin bu zorunluluğu Kamuyu Aydınlatma Platformu üzerinden 2018 yılı faaliyetlerine ait raporların 2019 yılından itibaren yayınlanması ile başlamıştır (Kartal ve Budayoğlu Yılmaz, 2019: 149).

Kurumsal yönetim uygulamalarının bankaların daha şeffaf ve mevzuat hükümlerine uymalarını temin etmek gibi amaçları olduğu gibi bankaların karları üzerinde olumlu etki yapması beklenmektedir. Bankaların karlılıkları üzerinde sadece kurumsal yönetime ilişkin göstergelerin değil, bankaya özgü değişkenlerinde etkisi söz konusudur. Finansal sistemi banka ağırlıklı olan ülkelerde bankaların etkinliği ve ekonomi, pozitif bir ilişki göstermektedir. Faaliyette bulunan ülkenin makro ekonomik koşulları da bankaların karlılığı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Literatürde kurumsal yönetim, üç temel unsur, yönetim kurulu, denetim komitesi ve sahiplik yapısı açısından ele alınmıştır (Ağca ve Önder, 2016: 25). Bu çalışmada kurumsal yönetim, yönetim kurulunun yapısı açısından değerlendirilecektir. Bankaların karlılığını etkileyeceğini düşünülen bankaya özgü değişkenlerin büyüklük, kaldıraç, personel giderleri, şube sayısı, hisse başına kazanç; makro değişkenlerin ise GSYİH, TÜFE, faiz oranları, döviz kuru olacağına yönelik literatürde çalışmalar yapılmıştır.

2. LİTERATÜR

Kurumsal yönetim, bankaya özgü ve makro ekonomik değişkenlerin banka karlılığı üzerindeki etkisinin incelendiği bu çalışmada ilk olarak ulusal ve uluslararası alanda kurumsal yönetim ve finansal performans ilişkisini inceleyen çalışmalara yer verilmiştir.

Aygün vd. (2010), araştırmalarında 2006-2008 döneminde, İMKB’de işlem gören bankalar ait veriler kullanarak, yönetim kurulu büyüklüğünün banka performansına etkisini incelemişlerdir. Yapılan regresyon ve korelasyon analiz sonuçlarına göre, yönetim kurulu büyüklüğü ve banka karlılığı arasında istatistiki olarak anlamlı ve negatif, büyüklük ile Tobin’s q ve halka açıklık arasında pozitif ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Kılıç (2015), çalışmasında Türkiye’de 2008-2012 döneminde faaliyette bulunan 26 banka verisi kullanarak, bankaların yönetim kurulu yapısı ve yönetim kurulu çeşitliliğinin bankaların finansal performansı üzerindeki etkisini araştırmıştır. Yapılan panel veri analizi sonucunda yönetim kurulu çeşitliliği ve finansal performans arasında negatif bir ilişki tespit edilmiştir.

Öztürk (2016), çalışmasında makro ekonomik faktörlerin banka karlılığı üzerindeki etkisini incelemiştir. 1970-2014 yıllarında ait verilerin kullanıldığı çalışmada ROA, ROE ve net faiz marjı karlılık göstergesi olarak belirlenmiştir. Makro ekonomik değişkenler için TÜFE, mevduat faiz oranları ve GSYİH belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda enflasyon oranı ile ROA ve ROE arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken, net faiz marjı ve mevduat faiz oranı arasında ve GSYİH ile ROA ve ROE arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

Kurt Gümüş vd. (2017), çalışmalarında 2015 yılında Türkiye ve Kazakistan’da faaliyette bulunan bankaların kurumsal yönetim ve finansal performans göstergeleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda kuvvetli ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

Önder ve Kavak (2019), çalışmalarında 2008-2017 döneminde BİST’te işlem gören 7 adet sigorta firmasının finansal performansları üzerinde kurumsal yapılarının etkisini panel veri yöntemi kullanarak araştırmışlar ve anlamlı bir ilişki tespit edememişlerdir.

Sarı ve Güngör (2020), çalışmalarında 2018-2019 döneminde faaliyette bulunan beş katılım bankasının verilerini kullanarak, bankaların kurumsal yönetim açıklamaları ile finansal göstergelerini incelemişlerdir. Yapılan panel veri regresyon analiz

sonucunda, yönetim kurulu sayısı arttıkça ROE'nin azaldığı, bankanın komite toplantı sayıları ile bağımsız üye sayısı arttıkça, ROE'nin arttığı tespit edilmiştir.

Yaman (2021), 2009-2018 yılları arasında Türkiye'de faaliyette bulunan 20 mevduat bankasının karlılıklarına etki eden banka içi faktörleri incelemiştir. Panel veri yöntemiyle yapılan analiz sonucunda karlılık üzerinde, sermaye yeterliliği, kısa vadeli borçları ödeyebilme gücü, mevduat ve kredi yatırımlarının pozitif etkisi olduğunu; personel giderleri, likit aktifler ve alınan kredilerin negatif bir etkiye sahip olduğunu tespit etmiştir.

Cengiz ve Taşsümer (2022), çalışmalarında 2010-2020 yıllarında BİST'te işlem gören 11 banka verisini kullanarak kurumsal yönetim uygulamalarının finansal performans üzerindeki etkisini incelemiştir. Yapılan panel veri analiz sonucunda ROA ve ROE ile yönetim kurulu oranı arasında negatif anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Doğan ve Şirkintioğlu Yıldırım (2022), çalışmalarında 2011 yılı öncesi ve sonrası İller bankasının kurumsal yönetim anlayışının finansal performansı üzerindeki rolünü araştırmışlardır. Araştırmacılar bankanın finansal tablolarını kullanarak yaptıkları analiz sonucunda, bankanın kurumsal yönetim anlayışının finansal performansı üzerinde pozitif etkisi olduğunu bulmuşlardır.

Al-Amarneh (2014), çalışmasında 2000-2012 yılları arasında Ürdün'de işlem gören halka açık on üç bankanın verilerini kullanarak, sahiplik yapısı ve kurumsal yönetimin, banka performansı üzerindeki etkisini araştırmıştır. Panel veri regresyon analizinin kullanıldığı araştırma sonucunda, yönetim kurulu büyüdükçe banka performansının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacı bu sonucun iyi kurumsal yönetim standartlarının her banka için zorunlu, yatırımcı ve diğer paydaşlar için önemli olduğu tespitini yapmıştır.

Fratini ve Tettamanzi (2015), çalışmalarında firmaların kurumsal yönetim ve performansları arasındaki ilişkinin varlığı ve yoğunluğunun doğrulanması amaçlanmıştır. 2003-2007 yıllarında borsaya kote olmuş İtalyan firmalarının verilerini kullanmışlardır. Analiz sonucunda 2003 yılına ait örneklemi oluşturan firmaların şirket performansları ile yönetim kurulu büyüklüğü arasındaki pozitif ilişkinin 2007 yılında yapılan analiz sonucunda da değişmediği tespit edilmiştir.

Khan vd. (2015), çalışmalarında 2011-2015 yılları arasında Pakistan'da faaliyette bulunan 32 bankanın bankaya özgü değişkenleri, makro ekonomik değişken ile bankaların karlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Makro değişkenler olarak, enflasyon, GSYİH ve faiz oranları belirlenmiştir. Bankaya özgü değişkenler için, ROA, hisse başına kazanç, büyüklük, sermaye oranı, yayılma oranları ve nakit eşdeğerleri kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, Hisse başına kar, büyüklük, sermaye oranı ve GSYİH'nin ROA üzerinde önemli bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Belhaj ve Mateus (2016), çalışmalarında 2002-2011 döneminde on bir Avrupa ülkesinden 73 banka verisini kullanarak kurumsal yönetimin Avrupa bankalarının performansı üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, yönetim kurulu büyüklüğü ve cinsiyet çeşitliliği olumlu ve önemli bir etkiye sahipken, küresel finansal kriz sırasında negatif ve önemli ölçüde ilişkili olduğu ortaya konmuştur.

G. Georgantopoulos ve Filos (2017), çalışmalarında 2008-2014 yılları arasında 13 Yunan bankasına ait veriler kullanılarak, kurumsal yönetim mekanizmasının bankaların performansı üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Analiz genel olarak değerlendirildiğinde kurumsal yönetim mekanizmasının Yunan bankalarının performansları üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmüştür. Kullanılan değişkenlerden yabancı yönetici sayısı ve kadın yönetici sayısının banka performansı üzerinde önemli bir katkısı tespit edilememiştir.

Al-Homaidi vd. (2018), 2008-2017 yıllarında Hindistan'da faaliyette bulunan ticari bankalara ait verileri kullanarak, bankaların karlılığının bankaya özgü ve makro belirleyicilerin belirlenmesini amaçlamışlardır. Karlılık için ROA, ROE ve net faiz marjı belirlenmiştir. Bankaya özgü değişkenler için, şube sayısı, aktif kalitesi, sermaye yeterliliği, banka büyüklüğü, likidite, verimlilik, kaldıraç, mevduatlar ve varlık yönetimini; makro belirleyiciler için, faiz oranı, enflasyon, GSYİH ve döviz kuru belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, makro değişkenlerin tümünün karlılık üzerinde olumlu etkisinin olduğunu, bankaya özgü değişkenlerden, banka büyüklüğü, şube sayısı, kaldıraç ve varlık yönetimi oranının ROA açısından oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir.

Ajili ve Bouri (2018), çalışmalarında 2010-2014 döneminde Körfez bölgesinde faaliyette bulunan İslami bankaların kurumsal yönetim kalitesi ve finansal performanslarıyla ilişkisini araştırmışlardır. Çoklu regresyon modeli kullanılarak yapılan analiz sonucunda anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Olokoyo vd. (2019), Nijerya'da faaliyette bulunan bankaların finansal performanslarının makroekonomik belirleyicilerini araştırmışlardır. Çalışmalarında bağımlı değişken olarak likidite oranı, ROA ve sermaye yeterliliği oranı; bağımsız makro değişkenler, büyüme oranı, ticaretin GSYİH oranı, faiz oranları, doğrudan yabancı sermayenin GSYİH oranı, ticaretin GSYİH oranı ve reel efektif döviz kurunu belirlenmişlerdir. Yapılan otoregresif dağılımlı gecikme (ARDL) testi sonuçlarına göre, büyüme, faiz oranları ve ticaretin Nijerya bankalarının performansının önemli belirleyicileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Munir vd. (2019), çalışmalarında 2014 yılında Avustralya borsasında işlem gören halka açık 425 firmanın verilerini kullanarak kurumsal yönetim ve sürdürülebilirlik uygulamalarının firmaların finansal performansını geliştirip geliştirmediği ve kurumsal sürdürülebilirliğin finansal ve kurumsal yönetim performansı arasındaki ilişkiye aracılık eder mi? sorularına yanıt aramışlardır. Yapısal eşitlik modellemesi kullanılarak elde edilen sonuçlara göre, finansal ve kurumsal yönetim performansı arasındaki ilişkiye aracılık ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Athar vd. (2023), çalışmalarında 2013-2020 döneminde Pakistan’da faaliyette bulunan 14 özel 5 kamuya ait toplam 19 ticari bankanın verilerini kullanarak, bankaların kurumsal yönetim mekanizmasının performanslarını ne şekilde etkilediğini araştırmışlardır. Yapılan panel veri analizi sonucunda, kurumsal yönetim için seçilen yönetim kurulu büyüklüğünün karlılığı arttırdığı, cinsiyet çeşitliliğinin banka performansını önemli ölçüde bozduğunu, CEO ikiliğinin önemli bir etkisinin olmadığını tespit etmişlerdir.

3. MODEL, VERİ VE YÖNTEM

Bankaların kurumsal yönetim uygulamalarının, finansal performansları üzerindeki etkilerinin araştırıldığı bu çalışmada BİST’te işlem gören bankalara ait 2018-2022 yıllarına ait veriler kullanılmıştır. Verilere bankaların faaliyet raporları, TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) ve TCMB (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası) internet sitelerinden ulaşılmıştır. Bağımlı değişkenler finansal performans göstergeleri olarak aktif karlılık (ROA) ve özkaynak karlılığı (ROE) oranlarıdır. Bağımsız değişkenler ise, Bankaların iç kurumsal yönetim uygulamalarının göstergesi olarak, yönetim kurulunda icracı olmayan üye oranı (YKICRD), yönetim kurulunda kadın üye oranı (YKKDO) ve yönetim kurulunda bağımsız üye sayısı (YKBDO) ve diğer bağımsız değişkenler, halka açıklık oranı (HAO), özsermayenin toplam varlıklara oranı (OVO), borçların varlıklara oranı (BVO), toplam varlıklar (LNTVAR), enflasyon (ENF) ve işsizlik (ISZK) değişkenlerinden oluşmaktadır.

Çalışma için oluşturulan modeller Eşitlik 1 ve 2’de gösterilmiştir. Çalışmada dengeli panel yöntemi kullanılarak analizler yapılmıştır. Çalışmanın örneklem dönemi olarak 2018-2022 yılları seçilmiştir. Araştırmada bu tarihler arasında BİST’te işlem gören on iki adet banka örnekleme oluşturmuştur.

$$ROA_{i,t} = YKICRD_{i,t} + YKKDO_{i,t} + YKBDO_{i,t} + HAO_{i,t} + LNTVAR_{i,t} + OVO_{i,t} + BVO_{i,t} + ENF_{i,t} + GDP_{i,t} + ISZK_{i,t} \quad (1)$$

$$ROE_{i,t} = YKICRD_{i,t} + YKKDO_{i,t} + YKBDO_{i,t} + HAO_{i,t} + LNTVAR_{i,t} + OVO_{i,t} + BVO_{i,t} + ENF_{i,t} + GDP_{i,t} + ISZK_{i,t} \quad (2)$$

Eşitlik 1 de yer alan 1. modelde ROA değişkeni t zamanda i bankasının aktif kârlılığı oranını, Eşitlik 2 de yer alan ROE değişkeni t zamanda i bankasının özkaynak kârlılığını, göstermektedir. İki modelde de aynı bağımsız değişkenler kullanılmıştır. Bu bağımsız değişkenler: YKICRD t zamanda i bankasına ait yönetim kurulunda yer alan icracı olmayan üye oranını, YKKDO t zamanda i bankasına ait yönetim kurulunda yer alan kadın üye oranını, YKBDO t zamanda i bankasına ait yönetim kurulunda yer alan bağımsız üye oranını, HAO t zamanda i bankasına ait halka açıklık oranını, OVO t zamanda i bankasının özsermayesinin varlıklara oranını, BVO t zamanda i bankasının borçlarının varlıklara oranını, ENF t zamanda i ülkesinin enflasyon oranını, GDP t zamanda i ülkesinin büyüme oranını, ISZK t zamanda i ülkesinin işsizlik oranını ve kontrol değişkeni olarak belirlenen LNTVAR t zamanda i bankasına ait, toplam varlıkların doğal logaritmasını göstermektedir.

Araştırmada yer alan bağımlı değişkenlerden ROA (Aktif Karlılık Oranı) bankaların bir birim aktifleriyle kaç birim net kar, ROE (Özkaynak Karlılık Oranı) ise bankaların bir birim özkaynağı ile kaç birim net kar elde ettiklerini göstermektedir. Literatürde bankalarla finansal performans göstergesi olarak ROA ve ROE değişkenlerini kullanan çalışmalar bulunmaktadır (Ay Yalçınkaya, Şanlısoy ve Aydın, 2016; Bourke, 1989; Düzer ve Önce, 2017; Haslem, 1968; Hassan ve Bashir, 2005; Önder ve Çelik, 2021; Özcan, 2021; Sayilgan ve Yıldırım, 2009; Wu ve Shen, 2013). Modelde yer alan yönetim kurulunda icracı olmayan üye oranı (YKICRD), yönetim kurulunda kadın üye oranı (YKKDO) ve yönetim kurulunda bağımsız üye sayısı (YKBDO) kurumsal yönetim göstergeleridir. Yönetim kurulunda kadın üye oranı, (YKKDO) kurumsal yönetim göstergelerinden ilkidir. SPK yönetim kurullarının yapısıyla ilgili olarak görev yapacak kadın üye sayısının en az bir olmasıyla ilgili 2012 yılında 57 sayılı tebliğde tavsiye kararı almıştır (Doğan, 2018b, s.133). Literatürde finansal performans göstergeleri ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif (Konak ve Özkahveci, 2021; Lückcrath-Rovers, 2013) ve negatif (Atılğan, 2017; Shrader, Blackburn, Shrader ve Iles, 1997) ilişkiler bulan çalışmaların yanında istatistiksel olarak anlamsız (Eker, 2022; Eker ve Kurtaran, 2017; Haslam, Ryan, Kulich, Trojanowski ve Atkins, 2010) sonuçlar bulan çalışmalar da bulunmaktadır. Bazı çalışmalarda U biçiminde bir yapı tespit edilmiştir. Joecks vd. (2013) bu yapıyı incelemişler ve kadın üye oranı finansal performansı belli bir orana (%30) kadar olumsuz etkilediğini, bu oranı aştıktan sonra etkinin pozitive döndüğünü tespit etmişlerdir. Yönetim kurulunda yer alan bağımsız üye oranı (YKBDO) bir diğer kurumsal yönetim göstergesidir. SPK yayınladığı 57 sayılı Tebliğ ile bağımsız üyeleri için “yönetim kurulunda bağımsız üye sayısı toplam üye sayısının üçte birinden az olmaması” şeklinde ifade ile bir zorunluluk getirmiştir. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu göre yönetim kurulları en az 5 kişiden oluşmak zorundadır. Yönetim kurullarında azınlık haklarının savunulmasında bağımsız üyeler önem arz etmektedir (Atılğan, 2017, s. 319). Literatürde finansal performans göstergeleriyle istatistiksel olarak anlamsız (Yermack, 1996) ilişkiler bulan araştırmaların yanında pozitif (Dehaene, De Vuyst ve Ooghe, 2001; Kiel ve Nicholson, 2003) ve negatif ilişki (Koerniadi ve Tourani-Rad, 2012; Okan, Sarı ve İlhan Nas, 2014) bulan çalışmalarda bulunmaktadır. Yönetim kurulunda icracı olmayan üye oranı (YKICRD) kullanılan bir diğer kurumsal yönetim göstergesidir. Kurumsal yönetim ilkelerinde yönetim kurulunun menfaat çatışmasının dengelenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Bağımsız yönetim kurulu üyeliğinden farklı bir kavramdır. Bağımsız üyelerin çeşitli komitelerde görev alabilmeleri faaliyet sonuçları üzerinde etkili olmalarına sebep olmaktadır. SPK icracı olmayan yönetim kurulu üyesini tanımlarken başlıca faaliyetinin kurul üyeliği olduğunu, başka bir idari görevinin bulunmaması gerektiği ve firmanın faaliyetlerine karışmayan bir kişi olduğu yönünde bir tanım yapmıştır. Yönetim kurulunun güçlenmesi ve bağımsızlığı açısından icrada görevli olmayan üyeler önem taşırlar. Bağımsız üyelerin icrai görevi olmayan üyelerden seçilme zorunluluğu, yönetim kurulu yapısında icrai görevde olmayan üyelerin yönetim kurullarında alınacak kararlarda belirleyici bir rol almalarına neden olur. Bu yapı şirket menfaatlerini önceleyen icrada olmayan üyeler sayesinde diğer menfaat gruplarının da haklarının korunmasına katkı sağlayacaktır. Bunun sağlanması işletme performansının artırılmasında etkili olabilir (Ayan, 2021: 67; Manavgat, 2019: 33; Okan vd, 2014: 57; Sayan Akıncı, 2011: 81). Halka açıklık oranı (HAO),

şirketlerin kamuya ihraç ettikleri ve herhangi bir sınırlama olmadan alıp satılabilen paylarının şirketin toplam paylarına oranı olarak tanımlanabilir (Bostancı ve Kılıç, 2010: 7). Literatürde HAO, finansal performans ilişkisini inceleyen çalışmalar (Aygün ve diğerleri, 2010; Kakilli Acaravcı, Kandır ve Zelka, 2015, s.176; Topaloğlu, Coşkun ve Özkan, 2016, s.91) bulunmaktadır. Halka açıklık oranı ve finansal performans ilişkisinde iki görüş etrafında toplanmıştır. Birinci görüş yönetici pozisyonunda hissedarların karar mekanizmasındaki kısıtlamalar işletme yönetim başarısı üzerinde negatif etki yapmaktadır. Bu ise işletmenin finansal performansını olumsuz etkileyecektir. İkinci görüş ise halka açılmanın, firma yönetiminin profesyonelleşmesi ve kurumsal yapının güçlendirilmesini sağlayacaktır. Bu süreç verim, performans ve sürdürülebilirlikle sonuçlanacaktır (Kesbiç ve Mıynat Taşdemir, 2019: 694–695). Özsermayenin toplam varlıklara oranı (OVO), sermaye oranı olarak da isimlendirilen oranı ifade etmektedir. Toplam özkaynakların toplam varlıklara oranlanmasıyla hesaplanmaktadır (Kevser, 2021: 9). Borçların varlıklara oranı (BVO), kaldıraç oranı olarak da isimlendirilen değişken, borçların özkaynaklara oranı şeklinde hesaplanmaktadır (Terzioğlu ve Demir, 2015: 551). Aktif büyüklüğün artması durumunda kaldıraç oranları düşmektedir. Enflasyon (ENF) değişkeni için, Tüketici Fiyat Endeksi göstere olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada ENF değişkeninin karlılık üzerindeki olası etkisiyle ilgili bir beklenti bulunmamaktadır. Literatürde ENF değişkeninin finansal karlılık üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşan çalışmalar (Işık, Noyan Yalman ve Koşaroğlu, 2017) olduğu gibi negatif (Saridoğan, 2020) ve pozitif (Güneş, 2015) ilişki bulan çalışmalarda bulunmaktadır. (GDP) ekonomik büyümeyi temsil etmektedir. Bu değişkenin karlılık ile pozitif etkisinin olması beklenmektedir (Ekinci ve Poyraz, 2019: 982). İşsizlik (ISZK) oranları kullanılmıştır. Bu çalışmada ISZK değişkeni ile karlılık arasında olası etkisiyle ilgili bir beklenti bulunmamaktadır. Çelik (2019) ve Demirel vd. (2021) bu değişkeni kullanmışlardır. Banka büyüklüğü (LNTVAR) toplam varlıkların doğal logaritmasıdır. Çalışmada kontrol değişkeni olarak belirlenmiştir. Bankaların büyümeyle birlikte ölçek ekonomilerinden yararlanacağı ve maliyetlerin düşmesi dolayısıyla büyüklük ile finansal performansın istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif olması beklenmektedir (Tunalı ve Pekoşkun, 2019, s.1590).

Modelde yer alan verilere ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 1’de yer almaktadır. Tabloda değişkenlere ilişkin en yüksek ve en düşük değerler ile ortalama, standart hata ve gözlem sayısı yer almaktadır. ROE tüm tanımlayıcı istatistiklerde en yüksek değerleri almış, ROA en düşük ortalama ve standart hataya sahiptir.

Tablo 1: Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Gözlem	Ortalama	Standart Hata	En Düşük	En Yüksek
ROA	60	1,4	1,351	-2,235	6
ROE	60	14,48	13,508	-34,60932	58,2
YKICRD	60	0,833	0,105	0,6	0,9285
YKKDO	60	0,103	0,07363	0	0,2727
YKBDO	60	0,3481	0,103	0,09	0,571
HAO	60	27,45	18,133	0,12	51,2
LNTVAR	60	13,861	3,755	5,852	20,823
OVO	60	0,0914	0,0297	0,037	0,15
BVO	60	0,908	0,0296	0,8491	0,9629
ENF	60	29,418	19,506	11,84	64,27
GDP	60	4,38	3,698	0,9	11
ISZK	60	11,6	1,5868	9,7	13,7

Tanımlayıcı istatistiklerin ardından Eşitlik 1, Eşitlik 2’de yer alan modellerin zaman ve birim etkilerinin çift ya da tek yönlü olup olmadıklarının sınanması gerekmektedir. Tablo 2’de sinama sonucu yer almaktadır.

Tablo 2: Tahminciler Arasında Karar Vermek İçin Kullanılan Testler

	TYZESE		TYBESE		TYBEEÇO		TYZEEÇO		IYEÇO	
	ROA	ROE	ROA	ROE	ROA	ROE	ROA	ROE	ROA	ROE
F-İstatistiği	22,075	17,019	1,246	1,477						
Ki-Kare					0	0	0	0	0	0
Olasılık	0,0001	0,0001	0,2923	0,1806	1	1	1	1	1	1

Tablo 2 incelendiğinde, iki yönlü en çok olabilirlik testinin (IYEÇÖ) ROA ve ROE için ki kare olasılık değerlerinin, istatistiki açıdan anlamlı çıkmadığı görülmektedir. Bu sonucun tek tek birim ve zaman etki testleriyle ispatlanması gerekmektedir. Bunun için Tekyönlü Birim Etkiler En Çok Olabilirlik (TYBEEÇÖ) ve Tek Yönlü Zaman Etkiler En Çok Olabilirlik (TYZEEÇÖ) testleri yapılmıştır. Her iki test içinde H_0 hipotezi zaman etkisinin standart hatası sıfıra eşit olmadığı için reddedilmiştir. Tablo 2’de yer alan F testi incelendiğinde, Tekyönlü Zaman Etkiler Sabit Etki (TYZESE) testine göre, zaman etkisi tüm değişkenler için söz konusu iken, Tek Yönlü Birim Etkiler Sabit Etki (TYBESE) test sonucuna göre birim etki söz konusu değildir. Bu sonuç bize modelin tahmininde tesadüfi etkiler tahmincilerinin kullanılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Model tahmininde tesadüfi etkilerin varlığının tespit edilmesinden sonra Hausman Testi uygulanarak hangi modelin kullanılmasının gerektiğinin belirlenmiştir. Test sonucuna göre sabit ya da tesadüfi etkiler modellerinden biri kullanılacaktır (Yerdelen Tatoğlu, 2013: 179–182).

Tablo 3: Hausman Testi

Hipotez	Test Adı	Test İstatistiği		Olasılık Değeri	
		ROA	ROE	ROA	ROE
$H_0: \sigma_u^2 = 0$	Hausman Testi	0,21	0,38	0,9998	0,999
$H_1: \sigma_u^2 \neq 0$					

Tablo 3’te yer alan Hausman testi sonuçlarına göre Eşitlik 1 ve Eşitlik 2’de yer alan her iki model içinde istatistiki açıdan anlamlı bir sonuç çıkmamıştır. Bu sonuçlar H_0 hipotezinin kabulünü ve model tahmininde tesadüfi etkiler modelinin kullanılması gerektiğini göstermektedir.

Kullanılan yöntemle göre panel veri analizlerindeki testler farklılaşmaktadır. Modelin dirençli olabilmesi için, otokorelasyon, değişen varyans ve kesit bağımlılık problemlerinin varlığı araştırılmalı ve bu problemlere dirençli tahmin modelleri kullanılmalıdır.

Tablo 4: Temel Varsayımların Testi

Hipotez	Test Adı	Test İstatistiği		Olasılık Değeri	
		ROA	ROE	ROA	ROE
H_0 : Otokorelasyon Yok H_1 : Otokorelasyon Var	Bhargava, Franzi ve Narendranathan’ın DW Testi	1,265	1,508	Test İstatistiği <2 ise otokorelasyon önemlidir	
H_0 : Hem birim etkinin varyansı hem de otokorelasyon katsayısı sıfıra eşittir	LM ve Genişletilmiş LM Testi	ALM: 8,79	ALM: 4,16	0,003	0,0413
H_1 : Hem birim etkinin varyansı hem de otokorelasyon katsayısı sıfıra eşit değildir.		LM:10,9	LM:5,8	0,0043	0,0551
H_0 : Sabit Varyans	Levene, Brown ve Forsythe’nin Testi	df(11,48)			
H_1 : Değişen Varyans		W0:1,28	W0:1,28	0,264	0,264
		W50:0,47	W50:0,47	0,907	0,907
	W10:1,28	W10:1,28	0,264	0,264	

Tablo 4’te otokorelasyonun varlığının sınanmasında Bhargava, Franzi ve Narendranathan’ın DW Testi kullanılmıştır. Değişkenlerin test istatistiği 2’nin altında çıkmıştır. Test istatistiğinin 2’nin altında çıkması H_0 hipotezinin reddedileceğini göstermektedir. Dolayısıyla modelde otokorelasyon sorunu olduğu söylenebilir. Ayrıca birleşik teste (LM ve Genişletilmiş LM Testi) H_0 hipotezinin reddedileceğini göstermektedir. Dolayısıyla modelde birim etki ve otokorelasyon sorunu olduğu söylenebilir. Değişen varyans olup olmadığının incelendiği Levene, Brown ve Forsythe’nin Testindeki sonuçlara göre, sabit varyansın bulunduğunu, H_0 hipotezinin reddedilemeyeceğini görülmektedir. Modelde birimlere göre değişen varyans olmadığı söylenebilir. Bu sonuçlara göre, ROA ve ROE modellerinde otokorelasyon sorunu olduğu için Driscoll Kraay tahmincisi kullanılacaktır.

Tablo 5: Modelin Analiz Sonuçları

Değişkenler	Katsayı		Standart Hata		Olasılık Değeri	
	ROA	ROE	ROA	ROE	ROA	ROE
YKICRD	1,280259	13,23346	1,926654	26,49563	0,543	0,644
YKKDO	1,94163	28,116	1,147467	12,73389	0,169	0,092***
YKBDO	1,38031	12,87452	0,457132	8,523848	0,039**	0,205
HAO	-0,0059931	-0,0913533	0,0012498	0,0280212	0,009*	0,035**
LNTVAR	-0,0594013	0,58853	0,0198478	0,190561	0,04**	0,037**
OVO	159,0689	-172,3686	63,91285	553,9027	0,068***	0,771
BVO	123,723	-410,0454	74,88453	634,8593	0,174	0,554
ENF	-0,043712	0,4800699	0,0009196	0,0162764	0,001*	0,001*
GDP	-0,0088422	-0,3152081	0,0383741	0,3531335	0,841	0,423
ISZK	-0,0278914	-0,7000814	74,64913	0,5259984	0,508	0,254
Sabit	-128,8736	374,0545	74,64913	641,9356	0,159	0,591
Wald Ki-kare (10)	5,89	3,00			0,0001	0,0001
R ²	0,8007	0,6828				
Gözlem Sayısı	60	p<0.001*	p<005**	p<0,10***		

Eşitlik 1 ve 2'de yer alan modelin Driscoll-Kraay tahmincisi ile Stata 15 programı kullanılarak yapılan analiz sonuçları Tablo 5'te raporlanmıştır. Modellerin genel anlamlılığını ifade eden Wald Ki-Kare istatistiklerinin olasılık değerleri; modelin anlamlılığının ROA ve ROE için %1 olduğunu göstermektedir. Modelin açıklama düzeyi R² değeriyle ifade edilmektedir. Eşitlik 1 ve 2'de yer alan modellerin R² değerleri sırasıyla, %80 ve %68'dir. Modellerin açıklama düzeyi yüksek bir ilişki düzeyini ifade etmektedir.

Yapılan analiz sonucunda Eşitlik 1'de yer alan modeldeki değişkenlerden 5'i, Eşitlik 2 de yer alan değişkenlerden 4'ü, %1, %5, %10 düzeylerinde anlamlı çıkmışlardır. Eşitlik 1'de yer alan modelde anlamlı çıkan değişkenlerden HAO, LNTVAR ve ENF değişkenlerinin negatif, YKBDO ve OVO değişkenlerinin işareti pozitifdir. Eşitlik 2'de yer alan modelde anlamlı çıkan değişkenlerden, HAO Değişkeninin işareti negatifken, ENF, LNTVAR ve YKKDO değişkeninin işareti pozitifdir.

Bu sonuçlar Eşitlik 1'de yer alan modelde YKBDO ve OVO değişkenindeki bir birimlik değişim, ROA'yı aynı yönde etkileyebileceğini, HAO, LNTVAR ve ENF Değişkenlerindeki bir birimlik artış, ROA değişkenini ise azaltacağını göstermektedir. Eşitlik 2 de yer alan modelde HAO değişkenindeki bir birimlik artış ROE değişkenini azaltırken, ENF, YKKDO ve LNTVAR değişkenini aynı yönde etkileyecektir.

Tablo 5'teki bilgilere göre; Eşitlik 1 için şunlar söylenebilir: YKBDO, OVO değişkenlerinde meydana gelebilecek 1 birimlik artış, ROA değişkenini sırasıyla 1,38031 birim ve 159,0689 birim arttırmakta; HAO, LNTVAR ve ENF değişkenlerindeki 1 birimlik artış ROA değişkenini sırasıyla 0,0059931 birim, 0,0594013 birim, 0,043712 birim azaltmaktadır. Eşitlik 2 için; HAO değişkeninde meydana gelebilecek 1 birimlik artış ROE değişkenini 0,0913533 azaltmaktadır. ENF, YKKDO ve LNTVAR değişkenlerinde meydana gelebilecek 1 birimlik artış ROE, değişkenini sırasıyla 0,4800699 birim, 28,116 birim, 0,58853 birim arttırmaktadır.

4. SONUÇ

OECD kurumsal yönetim kavramıyla, iyi yönetilen firmaların finansal istikrar ve ekonomik büyümeye katkı yanında firmanın ekonomik etkinliğinin de artacağını söylemektedir. Kurumsal yönetime kurumsal bir çerçeve oluşturmak amacıyla yayınladığı gönüllülük esasına dayanan kurumsal yönetim ilkeleri, günümüzde modern şirket yönetiminde önemli bir kavram haline gelmiştir. Kurumsal yönetim borsalarda işlem gören firmalar üzerine yoğunlaşan bir kavramdır. Kavramın finansal kuruluşlara genişlemesiyle birlikte, bankalarda da kurumsal yönetim ilkeleriyle ilgili uygulamalar yapılmaya başlanmıştır. Türkiye'de bankaların birden fazla kanun ve düzenleyici kurum uygulamalarına tabi olması kurumsal yönetim açısından diğer firmalara göre farklı uygulamalar içermesine sebep olmuştur. İyi yönetim uygulamalarının banka karlılığı üzerinde etkileri bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Kurumsal yönetim göstergeleri olarak belirlenen değişkenlerin yanında bankaya özgü değişkenlerinde karlılık üzerindeki etkileri çalışmada incelenmiştir. Banka faaliyet sonuçları üzerinde etkili olması muhtemel bir diğer değişkende genel ekonomik durumdur. İşsizlik enflasyon gibi makro ekonomik faktörlerin ekonominin genişleme ve daralma dönemlerinde banka karlılığı üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri bulunmaktadır. Ekonominin büyüdüğü GSYİH artışlarının olduğu dönemlerde ihtiyaç duyulan fonlar bankalardan sağlanacaktır. Doğru kullanılan krediler banka karlılığını

artacaktır. Ekonominin daralma dönemlerinde gelir düşüşleriyle birlikte kredi talebi artsa da bankaların kredi riskinin artması kullanılan kredilerin azalmasına sebep olacaktır (Durmuş, 2019, s. 201). Yüksek enflasyon bankalar açısından kur ve faiz riskini yükseltmekte, banka karlılığı ve ürün maliyetleri üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bankalar enflasyonist ortamlarda kısa vadeye geçerek fon taleplerini karşılamamakta bu da yatırımlar üzerinde olumsuz etkiye sebep olmaktadır (Altay, 2001: 15).

Çalışmada finansal performans üzerinde etkili olabilecek kurumsal yönetim göstergesi olarak, kadın üye icracı olmayan üye ve bağımsız üye oranları kullanılmıştır. Bankaya özgü değişkenler olarak özsermayenin varlıklara oranı, kaldıraç oranı ve halka açıklık oranı, Makro değişkenler olarak büyüme oranı, enflasyon ve işsizlik, kontrol değişkeni olarak da toplam varlıkların doğal logaritması kullanılmıştır.

Kurumsal yönetim uygulamalarının finansal performans arasındaki ilişki sonuçlarına göre; Özkaynak karlılığı ve kadın üye oranı istatistiksel olarak anlamlıdır. Çıkan bu değişkenin işareti pozitifdir. Bu sonuç Lückerath-Rovers (2013) sonuçlarıyla uyumludur. Kadın üye oranı ile aktif karlılık arasındaki ilişki anlamsızdır. Bu sonuç Karayel ve Doğan (2014) ve Randøy vd. (2006) sonuçlarıyla uyumludur. Genel olarak değerlendirildiğinde yönetim kurulundaki çeşitliliğin u modeliyle yakınlığı söylenebilir. Oranın ortalamasının 0,10 olduğu, en yüksek değerinin ise 0,27 olduğu görülmektedir. Kadın üye sayısının artmasıyla birlikte finansal performansın artmaya devam etmesi beklenebilir. Bağımsız üye oranı ile aktif karlılık arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu değişkenin işareti pozitifdir. Bu sonuç, Dehaene vd. (2001), Kiel ve Nicholson (2003) tarafından bulunan sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Bağımsız üye oranı ile özkaynak karlılığı arasında ilişki anlamsızdır. Bu sonuç Yermack (1996) tarafından bulunan sonuçla benzerlik göstermektedir. Bağımsız üyelerin farklı komitelerde yer almasının faaliyet sonuçlarıyla ilişkilendirilebilmesi, finansal performans göstergeleriyle aralarında bir ilişkinin varlığını işaret etmektedir. İcracı olmayan üye oranı ile finansal performans göstergeleri arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur. İcracı olmayan üyelerin yönetim kurullarında çıkar gruplarının menfaatlerinin korunması bakımından önemli görev üstlenmeleriyle birlikte, doğrudan şirket faaliyetlerini etkilemeleri mümkün değildir. Bu etki dolaylı olarak mümkün olabilir.

Diğer bağımsız değişkenler ile finansal performans arasındaki ilişki sonuçlarında; enflasyon oranı ile aktif karlılık istatistiki açıdan anlamlıdır ve işareti negatiftir. Özkaynak karlılığı ile anlamlı ve pozitif ilişkisi vardır. Türkmen (2018) aktif karlılık ile negatif bir ilişki, Türkdönmez ve Babuşcu (2019) ve Aydın (2019) karlılık oranları ile anlamlı, pozitif bir ilişki tespit etmiştir. Değer ve Anbar (2011) ise önemli bir etki tespit edememiştir. Kaldıraç oranı istatistiki olarak anlamsız bulunmuştur. Özsermayenin varlıklara oranı ve aktif karlılık oranı istatistiki açıdan anlamlıdır ve işareti pozitifdir. Küçükbay (2017) benzer sonuçlara ulaşmıştır. Ekonomik büyüme değişkeni ile finansal performans göstergeleri arasındaki ilişki anlamsızdır. Benzer şekilde Aydın (2019) aktif karlılık ile büyüme arasındaki ilişkiyi istatistiki olarak anlamsız bulmuş, Değer ve Anbar (2011) önemli bir etki tespit edememiştir. İşsizlik oranı ile finansal performans oranları arasında ilişki literatürün aksine istatistiki açıdan anlamsızdır. Büyüklük olarak belirlenen aktif toplamının doğal logaritması ile aktif karlılık istatistiksel olarak anlamlıdır ve işareti negatiftir. Büyüklük ve özkaynak karlılığı istatistiki açıdan anlamlıdır ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Benzer şekilde Küçükbay (2017) aktif karlılık ile arasında anlamlı ve negatif ilişki, İskenderoğlu vd. (2012) özkaynak karlılığı üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğunu tespit etmiştir. Özkaynakların artmasıyla karlılık arasında pozitif bir ilişki varken bankaların büyüklüklerinin artmasıyla negatif bir ilişki ortaya konmuştur. Aktif büyüklük arttıkça ortaya çıkabilecek maliyet artışları, sektördeki payı artırmak amacıyla hızlı büyüme isteği, karşılaşılabilecek bürokratik işlemler karlılığın düşmesi ya da ötelenmesine sebep olabilir (Athanasoglou, Brissimis ve Delis, 2008: 128). Halka açıklık oranı ile aktif karlılık ve özkaynak karlılığı arasında negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Örnekleme yer alan bankaların ortalama %27'lik bir halka açıklık oranına sahip olduğu görülmektedir. Türkiye'de yönetim kurulları genel olarak hissedar yöneticilerden oluşmaktadır ve genelde Murahhas üyeler bu üyeler arasından seçilmektedir. Analiz sonucunda bulunan negatif ilişki, halka açıklık oranının artması ile hissedar yöneticilerin karar mekanizmalarındaki kısıtlamalar sonucu finansal performans üzerinde negatif etkiye yol açar görüşünü destekler niteliktedir.

Çalışmanın kısıtları olarak veri setinin BIST bankacılık sektörünü içermesi, tüm banka türlerini içermemesi dolayısıyla sektöre yönelik genellemelere izin vermemesi sayılabilir. Kadın üye ve bağımsız üye oranlarının pozitif ve anlamlı çıkması yönetim kurulu yapısı ve finansal performans konulu çalışmalara yol gösterici olabilir. Çalışmanın literatürde bankaların kurumsal yönetim uygulamaları ile bankaya özgü ve makroekonomik değişkenler ile finansal performansları arasında ilişkiyi inceleyen çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Analizlere kurumsal yönetimin göstergesi olarak kullanılacak göstergelerin değiştirilmesi veri setini dönemi ve örnekleme oluşturan banka sayısını artırarak yeni çalışmalar yapılabilir. Bunların yanı sıra Türkiye faaliyette bulunan bankalar veri setine eklenebilir. Analizler farklı teknikler kullanılarak bulunan sonuçlar ile karşılaştırmalar yapılabilir. Böylelikle konu ile ilgili farklı teknik ve veri seti kullanılarak çeşitlendirilmesi sağlanabilir.

YAZAR BEYANI

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik Kurul Onayı: Bu araştırma etik kurul izni gerektiren analizleri kapsamadığından etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Yazar Katkıları: Yazar çalışmanın tümünü tek başına gerçekleştirmiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Abdioğlu, H. (2007). İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışı kapsamında iç denetimin rolü ve İmkb-100 örneği. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ağca, A. ve Önder, Ş. (2016). İşletmelerde Kar Yönetimi ve Kurumsal Yönetim Yapıları Arasındaki İlişki : BİST Üzerine Bir Uygulama. Muhasebe ve Denetime Bakış, 15(47), 23–42.
- Ajili, H. ve Bouri, A. (2018). Corporate governance quality of Islamic banks: measurement and effect on financial performance. International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management, 11(3), 470–487. doi:10.1108/IMEFM-05-2017-0131
- Al-Amameh, A. (2014). Corporate Governance, Ownership Structure and Bank Performance in Jordan. International Journal of Economics and Finance, 6(6). doi:10.5539/ijef.v6n6p192
- Al-Homaidi, E. A., Tabash, M. I., Farhan, N. H. S. ve Almaqtari, F. A. (2018). Bank-specific and macro-economic determinants of profitability of Indian commercial banks: A panel data approach. Cogent Economics & Finance, 6(1), 1548072. doi:10.1080/23322039.2018.1548072
- Altay, N. O. (2001). Türk Ekonomisindeki İstikrarsızlığın Bankacılık Sektörüne Etkileri. Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, (45), 13–30.
- Athanasoglou, P. P., Brissimis, S. N. ve Delis, M. D. (2008). Bank-specific, industry-specific and macroeconomic determinants of bank profitability. Journal of International Financial Markets, Institutions and Money, 18(2), 121–136. doi:10.1016/j.intfin.2006.07.001
- Athar, M., Chughtai, S. ve Rashid, A. (2023). Corporate governance and bank performance: evidence from banking sector of Pakistan. Corporate Governance: The International Journal of Business in Society. doi:10.1108/CG-06-2022-0261
- Atılğan, Ö. (2017). Yönetim Kurulu Büyüklüğü, Bağımsız Üye Oranı ve Kadın Üye Oranı İle Finansal Performans İlişkisi. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 32(2), 315–354. doi:10.24988/deuiibf.2017322654
- Ay Yalçınkaya, A. E., Şanlısoy, S. ve Aydın, Ü. (2016). Türk Bankacılık Endüstrisinde Performansın Belirleyenleri ve Politik İstikrarsızlık İlişkisi. Sosyoekonomi, 24(27), 161–182. doi:10.17233/se.45274
- Ayan, Ö. (2021). Pasif Yönetim Kurulu Üyesi, İcrada Görevli Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi ve Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesinin Karşılaştırılması. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, XXV(1), 61–98.
- Aydın, Y. (2019). Türk Bankacılık Sektöründe Karlılığı Etkileyen Faktörlerin Panel Veri Analizi ile İncelenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 10(1), 181–189.
- Aygün, M., Taşdemir, A. ve Çavdar, E. (2010). Banka Performansı Üzerinde Yönetim Kurulu Büyüklüğünün Etkisi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 24(3), 67–78.
- Belhaj, S. ve Mateus, C. (2016). Corporate governance impact on bank performance evidence from Europe. Corporate Ownership and Control, 13(4), 583–597. doi:10.22495/coev13i4c4p8
- Bostancı, F. ve Kılıç, S. (2010). Şirketlerde Halka Açıklık Oranının Piyasa Performansına Etkisi: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Üzerine Ampirik Bir Çalışma. İMKB Dergisi 1, 12(45), 1–27.
- Bourke, P. (1989). Concentration and other determinants of bank profitability in Europe, North America and Australia. Journal of Banking & Finance, 13(1), 65–79. doi:10.1016/0378-4266(89)90020-4
- Çelik, İ. E. (2019). Türk Bankacılık Sektöründe Aktif Kârlılığı, Makroekonomik ve Finansal Performans Göstergeleri Arasındaki İlişkinin Analizi, 1990-2017. Akademik Hassasiyetler, 6(11), 367–383.
- Cengiz, S. (2013). İşletmelerde Kurumsal Yönetim Kapsamında İç Denetimin Yeri ve Önemi : Borsa İstanbul'da Bir Araştırma. Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, XV(II), 403–448.
- Cengiz, Selim ve Taşşümer, E. (2022). The Relationship between Corporate Governance Practices and Financial Performance: A Research in the BIST-Banking Sector. The Journal of International Scientific Researches, 7(3), 215–231. doi:10.23834/isrjournal.1128118
- Cengiz, S. ve Karabayır, M. E. (2022). Kurumsal Yönetim ile Finansal Performans İlişkisi: Türkiye'de Ampirik Bir Araştırma. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 15(2), 321–348.
- Değer, A. ve Anbar, A. (2011). Bank Specific and Macroeconomic Determinants of Commercial Bank Profitability: Empirical Evidence from Turkey. Business and Economics Research Journal, 2(2), 139–152.
- Dehaene, A., De Vuyst, V. ve Ooghe, H. (2001). Corporate Performance and Board Structure in Belgian Companies. Long Range Planning, 34(3), 383–398. doi:10.1016/S0024-6301(01)00045-0
- Demirel, B. L., Çil Koçyiğit, S. ve Kevser, M. (2021). Makroekonomik değişkenler ve içsel faktörler ile bankaların finansal performansı arasındaki ilişki: Türkiye için ampirik bir araştırma. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(2), 598–611. doi:10.25287/ohuiibf.754245
- Diñç, E. ve Abdioğlu, H. (2009). İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 12(21), 157–184.
- Doğan, M. (2018a). Kurumsal Yönetimin Teorik Temelleri. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 1(1), 84–96.
- Doğan, M. (2018b). Kadın Yönetim Kurulu Üye Sayısının Finansal Performans Üzerinde Etkisi: Literatür Taraması. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 1(2), 132–141.
- Doyran, O. ve Sırkıntoğlu Yıldırım, Ş. (2022). Kurumsal Yönetim ve Performans İlişkisinin İncelenmesi: İller Bankası A.Ş. Örneği. European Journal of Managerial Research, 6(10), 35–54.

- Durmuş, A. (2019). Kredi Piyasasında Daralma ve Büyüme Riski. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 197–207.
- Düzer, M. ve Önce, S. (2017). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Finansal Performans: BİST’te İşlem Gören Şirketler İçin Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 637–648. doi:10.33905/bseusbed.348073
- Eker, D. (2022). Türkiye’de Faaliyet Gösteren Mevduat Bankalarının Yönetim Kurulu Yapıları Ve Finansal Performans İlişkisi: Bir Panel Veri Analizi. *Journal of Research in Business*, 7(1), 46–62. doi:10.54452/jrb.994982
- Eker, D. ve Kurtaran, A. (2017). Bankaların Yönetim Kurullarındaki Cinsiyet Çeşitliliği ve Finansal Performans İlişkisi. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 6(12), 64–72.
- Ekinci, R. ve Poyraz, G. (2019). The Effect of Credit Risk on Financial Performance of Deposit Banks In Turkey. *Procedia Computer Science*, 158, 979–987. doi:10.1016/j.procs.2019.09.139
- Fratini, F. ve Tettamanzi, P. (2015). Corporate Governance and Performance: Evidence from Italian Companies. *Open Journal of Business and Management*, 03(02), 199–218. doi:10.4236/ojbm.2015.32020
- Georgantopoulos, A. ve Filos, I. (2017). Corporate governance mechanisms and bank performance: evidence from the Greek banks during crisis period. *Investment Management and Financial Innovations*, 14(1), 160–172. doi:10.21511/imfi.14(1-1).2017.02
- Güneş, N. (2015). Banka Kârlılığının Belirleyicileri: 2002-2012 Dönemi Türk Mevduat Bankaları Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(3).
- Gup, B. E. (2007). Corporate Governance in Banks: Does the Board Structure Matter? B. E.Gup (Ed.), *Corporate Governance in Banking* içinde (ss. 18–39). Edward Elgar Publishing. doi:10.4337/9781847208675.00007
- Haslam, S. A., Ryan, M. K., Kulich, C., Trojanowski, G. ve Atkins, C. (2010). Investing with prejudice: The relationship between women’s presence on company boards and objective and subjective measures of company performance. *British Journal of Management*, 21, 484–497.
- Haslem, J. A. (1968). A Statistical Analysis of The Relative Profitability of Commercial Banks. *The Journal of Finance*, 23(1), 167–176. doi:10.1111/j.1540-6261.1968.tb03004.x
- Hassan, M. K. ve Bashir, A.-H. M. (2005). Determinants of Islamic Banking Profitability. *Islamic Perspectives on Wealth Creation* içinde (ss. 118–140). Edinburgh University Press. doi:10.3366/edinburgh/9780748621002.003.0008
- Hopt, K. J. (2021). Corporate Governance of Banks and Financial Institutions: Economic Theory, Supervisory Practice, Evidence and Policy. *European Business Organization Law Review*, 22(1), 13–37. doi:10.1007/s40804-020-00201-z
- Işık, Ö., Noyan Yalman, İ. ve Koşaroglu, Ş. M. (2017). Türkiye de Mevduat Bankalarının Kârlılığını Etkileyen Faktörler. *Journal of Business Research - Turk*, 9(1), 362–380. doi:10.20491/isarder.2017.249
- İskenderoğlu, Ö., Karadeniz, E. ve Atioğlu, E. (2012). Türk Bankacılık Sektöründe Büyüme, Büyüklük ve Sermaye Yapısı Kararlarının Karlılığa Etkisinin Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*2, 7(1), 291–311.
- Joecks, J., Pull, K. ve Vetter, K. (2013). Gender Diversity in the Boardroom and Firm Performance: What Exactly Constitutes a “Critical Mass?” *Journal of Business Ethics*, 118(1), 61–72. doi:10.1007/s10551-012-1553-6
- Kakilli Acaravcı, S., Kandır, S. Y. ve Zelka, A. (2015). Kurumsal Yönetimin BİST Şirketlerinin Performanslarına Etkisinin Araştırılması. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 171–183.
- Karayel, M. ve Doğan, M. (2014). Yönetim Kurulunda Cinsiyet Çeşitliliği ve Finansal Performans İlişkisi: BİST 100 Şirketlerinde Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(2), 75–88.
- Kartal, M. T. (2018). Bankaların Finans Sektöründeki Önemi. *Finansal İktisat* içinde (ss. 5–27). Orion Publishing.
- Kartal, M. T. ve Budayoğlu Yılmaz, B. (2019). Türkiye’de Kurumsal Yönetim(KY) İlkelerinde Yeni Raporlama Düzeni : Halka Açık Bankaların İlk KY Uyum Raporları Üzerine Bir İnceleme. *Journal of Research in Business*, 4(2), 147–180.
- Kesbiç, C. Y. ve Mıyan Taşdemir, B. (2019). Halka Açıklık Oramının Finansal Performans Üzerindeki Etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F.*, 26(2), 689–703.
- Kevser, M. (2021). Banka Türlerinin Karşılaştırmalı Finansal Performans Analizi: Türkiye İçin Ampirik Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 23(1), 61–80. doi:10.31460/mbdd.775080
- Khan, Q. M., Kausar, R. ve Abbas, U. (2015). Impact of Bank Specific and Macroeconomic Factors on Banks Profitability: A Study on Banking Sector of Pakistan. *Journal of Accounting and Finance in Emerging Economies*, 1(2), 99–110. doi:10.26710/jafee.v1i2.100
- Kiel, G. C. ve Nicholson, G. J. (2003). Board Composition and Corporate Performance: how the Australian experience informs contrasting theories of corporate governance. *Corporate Governance*, 11(3), 189–205. doi:10.1111/1467-8683.00318
- Kilic, M. (2015). The Effect of Board Diversity on the Performance of Banks: Evidence from Turkey. *International Journal of Business and Management*, 10(9). doi:10.5539/ijbm.v10n9p182
- Koerniadi, H. ve Tourani-Rad, A. (2012). Does Board Independence Matter? Evidence from New Zealand. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 6(2), 3–18. doi:10.14453/aabfj.v6i2.2
- Konak, F. ve Özkahveci, E. (2021). Yönetim Kurulundaki Kadınların Firma Performansına Etkisi: BİST Kurumsal Yönetim Endeksi Bir Uygulama. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 6–23.
- Küçükbay, F. (2017). Banka Kârlılığını Etkileyen Faktörler: Avrupa Birliği Bankaları Ve Türk Bankaları Arasında Karşılaştırma. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 137–137. doi:10.18657/yonveek.295445
- Kurt Gümüş, G., Gümüş, Y. ve Altunal, I. (2017). Bankacılık Sektöründe Kurumsal Yönetim ve Finansal Performans İlişkisi: Türkiye ve Kazakistan Örneği. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 104–121.
- Lückerath-Rovers, M. (2013). Women on boards and firm performance. *Journal of Management & Governance*, 17(2), 491–509. doi:10.1007/s10997-011-9186-1
- Manavgat, Ç. (2019). Halka Açık Anonim Ortaklıkların Yönetim Kurulunda Yetki Devri Zorunlu mudur? Sorumluluk Hukuku Bakımından Bir Değerlendirme. *Terazi Hukuk Dergisi*, 14(Özel sayı), 31–37.
- Munir, A., Khan, F. U., Usman, M. ve Khurram, S. (2019). Relationship between Corporate Governance, Corporate Sustainability and Financial Performance. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences*, 13(4), 915–933.
- Okan, T., Sarı, S. ve İlhan Nas, T. (2014). Yönetim Kurulu Yapısı İle Finansal Performans Arasındaki İlişkide Uluslararası Çeşitlenmenin Aracılık Etkisi. *İ. Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 25(77), 39–78.

- Olokoyo, F., Ibhagui, O., Babajide, A. ve Yinka-Banjo, C. (2019). The Impact of Macroeconomic Variables On Bank Performance In Nigeria. *Savings and Development*, 43, 1–13.
- Önder, Ş. ve Çelik, İ. (2021). Entegre Raporlamanın Firma Karlılığına Etkisi: Bankacılık Ve Çimento Sektörü Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (2), 61–72. doi:10.25095/mufad.949557
- Önder, Ş. ve Kavak, N. N. (2019). Sigorta Şirketlerinde Kurumsal Yönetim ve Finansal Performans Arasındaki İlişki. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (62), 170–183.
- Özcan, M. (2021). Türk Bankacılık Sektörünün Finansal Performans Göstergeleri: BIST Mali Sektörü Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35(2), 389–409. doi:10.16951/atauniiibd.689612
- Öztürk, H. (2016). Türk Bankacılık Sektörünü Etkileyen Makro Ekonomik Faktörlerin Ampirik Analizi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 53(620), 11–29.
- Randøy, T., Thomsen, S. ve Oxelheim, L. (2006). A Nordic perspective on corporate board diversity. 1 Mart 2023 tarihinde <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:707100/FULLTEXT02.pdf> adresinden erişildi.
- Sarı, E. S. ve Güngör, N. (2020). Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Türkiye’de Faaliyet Gösteren Katılım Bankalarının Finansal Performanslarına Etkisi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22(4), 669–694. doi:10.31460/mbdd.743581
- Sarıdoğan, H. Ö. (2020). Katılım Bankalarının Performansını Etkileyen Faktörler: Küresel Kriz Bağlamında Bir Dinamik Panel Veri Analizi. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 11(21), 148–167.
- Sayan Akıncı, G. (2011). Aile İşletmelerinde Yönetim Kurulunun Yapısal Özelliklerinin Firma Performansına Etkisi. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sayılgan, G. ve Yıldırım, O. (2009). Determinants of Profitability in Turkish Banking Sector: 2002-2007. *International Research Journal of Finance and Economics*, (28), 207–214.
- Shrader, C., Blackburn, V., Shrader, C. ve Iles, P. (1997). Women In Management And Firm Financial Performance: An Exploratory Study. *Journal of Managerial Issues*, 9(3), 355–372. doi:https://dr.lib.iastate.edu/handle/20.500.12876/54440
- Terzioğlu, M. ve Demir, Y. (2015). Leverage procyclical of Turkish deposit banks. *Journal of Economics, Finance& Accounting - JEFA*, 2(4), 546 – 546. doi:10.17261/Pressacademia.2015414367
- Topaloğlu, E. E., Coşkun, N. ve Özkan, C. (2016). Sahiplik Yapısı ile Finansal Performans Arasındaki İlişkinin Borsa İstanbul 30 Endeksi’ndeki Şirketlerde Test Edilmesi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 53(620), 87–109.
- Tuna, K. (2007). Bankalarda Kurumsal Yönetim. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 209–221.
- Tunalı, H. N. ve Pekçoşkun, K. (2019). Geleneksel Bankalar ve Katılım Bankaları İçin Panel Veri Analizi: Türkiye Örneği. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(4), 1583-1601. doi:10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.19.10.1185
- Türkdönmez, C. S. ve Babuşcu, Ş. (2019). Bankaların Karlılık Performansını Etkileyen Faktörler. *Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 37–54.
- Türkmen, N. C. (2018). Ticari Bankaların Aktif Karlılığını Etkileyen Makroekonomik Değişkenlerin Belirlenmesi. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, 1(2), 80–88.
- Wu, M.-W. ve Shen, C.-H. (2013). Corporate social responsibility in the banking industry: Motives and financial performance. *Journal of Banking & Finance*, 37(9), 3529–3547. doi:10.1016/j.jbankfin.2013.04.023
- Yaman, S. (2021). Bankalara Özgü Faktörlerin Banka Karlılığına Etkisi: Türkiye Bankacılık Sektörü Üzerine Panel Veri Analizi. *İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 77–100.
- Yenice, S. ve Dölen, T. (2013). İMKB’de İşlem Gören Firmaların Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyumunun Firma Değeri Üzerindeki Etkisi. *International Journal*, 9(19), 199–214. doi:10.11122/ijmeb.2013.9.19.332
- Yerdelen Tatoğlu, F. (2013). Panel Veri Ekonometrisi, Stata Uygulalı (2.baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Yermack, D. (1996). Higher market valuation of companies with a small board of directors. *Journal of Financial Economics*, 40(2), 185–211. doi:10.1016/0304-405X(95)00844-5